

ЧАСТИНА ПЕРША

Знайомся з людьми,
пробуй нове

1

ДЖОЙС

То почнімо, мабуть, з Елізабет? Побачимо, куди так прийдемо.

Звісно, я знала, хто вона така, — тут Елізабет усі знають. У неї трикімнатна квартира в Ларкін-Корт. Ну та, що на розі, з верандою? А крім того, я грала у вікторину разом зі Стівеном, який, з низки причин, став її третім чоловіком.

Я саме обідала — то було два чи три місяці тому, і, мабуть, понеділок, бо подавали вівчарський пиріг. Елізабет бачила, що я їм, але хотіла уточнити в мене дещо про ножові поранення — якщо це мене не дуже обтяжить, звісно.

Я тоді сказала: «Авжеж, не обтяжить, будь ласка» — або щось таке. Краще зразу попередити, що я тепер не пригадаю точних цитат. Тож Елізабет розкрила коричневу теку і я побачила друковані аркуші, а ще — краєчки чогось схожого на старі фотографії. А тоді вона негайно перейшла до справи.

Елізабет попросила мене уявити дівчину, яку вдарили ножом. Я спитала, яким саме ножом її вдарили, і Елізабет відповіла, що, найпевніше, звичайним кухонним. Фірмовим «Джоном Льюїсом». Вона такого не казала, але я це собі домалювала. Тоді вона попросила уявити, що дівчину вдарили ножом три-чотири рази трохи нижче

грудини. Раз, тоді ще, тоді ще, дуже серйозно, але артерій не пошкодили. Елізабет усе це говорила доволі тихо, тому що навколо обідали люди, а такі-сякі межі вона поважає.

Отож сиділа я і уявляла колоті рани, а Елізабет спитала, скільки мине часу, перш ніж така дівчина спливе кров'ю на смерть.

Здається, тут доречно згадати про те, що я багато років працювала медсестрою, бо інакше ви геть не зрозумієте, до чого ця розмова. Елізабет мусила звідкись про це дізнатися, бо Елізабет знає все. Хай там як, тому вона до мене й звернулася. А ви вже, певно, чудувалися, чого ж у нас про це зайшлося. Обіцяю, далі опишуватиму все зграбніше.

Я пам'ятаю, як притулила серветку до губ, перш ніж відповісти, — так іноді роблять по телевізору. Спробуйте якось і самі, від цього здаєшся розумнішим. Тоді я спитала, скільки та дівчина важила.

Елізабет знайшла цю інформацію в теці, провела по рядочку пальцем і зачитала, що дівчина важила сорок шість кілограмів. Це збило з пантелику нас обох, бо жодна точно не знала, скільки то буде — сорок шість кілограмів на наші гроші. Я подумала собі, що має бути десь двадцять три стоуни. Гадала, бачте, що вони два до одного. Але, щойно подумавши так, замислилася, чи не переплутала їх із дюймами й сантиметрами.

Елізабет повідомила, що дівчина точно не важила двадцять три стоуни, оскільки в теці лежить фото її трупа. Вона постукала пальцем по теці, а тоді обернулася до присутніх і сказала:

— Хто-небудь, спитайте Бернарда, скільки буде нашому сорок шість кілограмів.

Бернард завжди сидить сам за одним із менших столиків коло патію. Столик номер вісім. Вам цього знати не треба, але я таки розкажу трохи про Бернарда.

Коли я вперше приїхала до Куперс-Чейза, Бернард Коттл був дуже люб'язний: приніс мені відросток виткого ломиноса і пояснив, як тут сортують сміття. У них контейнери чотирьох різних кольорів. Чотирьох! Завдяки Бернардові я вивчила, що зелений — для скла, а синій — для картону та паперу. Що ж до червоного й чорного, то тут я і досі знаю не більше за вас. Я в них чого вже тільки не бачила. Одного разу хтось запхнув туди факс.

Бернард був професором якихось наук, він попрацював по всьому світі, навіть бував у Дубаї ще тоді, коли про нього ніхто нічого не знав. Вірний своєму звичаєві, він вдягав до обіду костюм із краваткою, утім читав «Дейлі експрес». Мері з Раскін-Корт, яка сиділа за сусіднім столиком, привернула його увагу й спитала, що значать сорок шість кілограмів, коли не викаблучуються.

Бернард кивнув і гукнув до Елізабет:

— Сім стоунів три фунти й ще трошки.

Отакий він, Бернард.

Елізабет подякувала, сказала, що це звучить імовірно, і Бернард повернувся до кросворда. Я пізніше подивилася про сантиметри й дюйми — принаймні тут я мала рацію.

Елізабет повернулася до свого запитання. Скільки б прожила поранена кухонним ножом дівчина? Я сказала, що, найпевніше, без стороннього втручання вона б померла хвилин за сорок п'ять.

— Ну добре, Джойс, — сказала вона, а тоді запитала інше: — Що було б, якби дівчині надали медичну допомогу? Не лікар, але хтось, хто міг би залатати рану? Можливо, хто служив в армії. Хтось такий.

Я за своє життя бачила чимало ножових поранень. Мені на роботі траплялися не самі лише розтягнуті щиколотки. Тож я й сказала, що тоді б дівчина зовсім не померла. Так і є. Їй було б невесело, але про таку рану було б легко подбати.

Елізабет покивала собі й підтвердила, що саме так і сказала Ібрагіму, хоч я тоді ще не була з ним знайома. Я вже зауважувала, що ця розмова сталася пару місяців тому.

Уся та історія геть не здалася Елізабет правдоподібною, і вона вважала, що дівчину вбив її хлопець. Я знаю, таке досі трапляється, і часто. Про таке пишуть.

Думаю, що до переїзду сюди така розмова могла здатися мені незвичною, але щойно перезнайомишся з тутешнім народом, дивуватися припиняєш. Минулого тижня я зустрілась із чоловіком, який, за його словами, винайшов колись м'ятне морозиво із шоколадною крихтою. Навряд чи я можу це якось перевірити.

Я була рада допомогти Елізабет цією дрібничкою, тож подумала, що можу про дещо попросити. Я спитала, чи не можна мені, бува, глянути на знімок трупа. Чиста професійна цікавість.

Елізабет осяйно всміхнулася, як усміхаються люди, яких просять показати фото онуків із випускного. Вона витягла з теки копію формату А4, поклала переді мною зображенням донизу й сказала, що я можу лишити знімок собі, бо в них усіх є копії.

Я сказала, що це дуже мило з її боку, і подякувала, а вона сказала «нема за що» й поцікавилася, чи можна поставити мені останнє запитання.

— Аякже, — сказала я.

Тоді вона мовила:

— Ви в четвер буваєте вільні?

Вірите чи ні, отак я вперше почула про клуб.

Констеблю Донні де Фрейтас хотілося б мати зброю. Хотілося б переслідувати серійних убивць у покинутих складах і невблаганно доводити справу до кінця, не зважаючи на свіже кульове поранення плеча. Можливо, хотілося б також розвинути смак до віскі й закрутити роман із напарником.

Але зараз їй двадцять шість, на годиннику 11:45, вона сідає до обіду із чотирма пенсіонерами, яких щойно зустріла, — і Донна розуміє, що для всього цього їй ще треба багато старатися. Крім того, вона мусить визнати, що година минула доволі цікаво.

Донна багато разів проводила інструктаж на тему «Практичні поради для домашньої безпеки». І сьогодні перед нею була звична літня публіка: ковдри на колінах, безкоштовне печиво, кілька людей безтурботно дрімали на задніх рядах. Вона щоразу дає однакові поради. Наголошує на абсолютній, тотальній важливості засувок на вікнах, переконує перевіряти посвідчення й ніколи не видавати персональної інформації, хай би хто не телефонував.

Понад усе інше, її присутність має заспокоювати й збадьорювати слухачів у цьому страхітливому світі. Донна це розуміє, а крім того, такі лекції звільняють її

від сидіння у відділку й паперової роботи, тож вона зголушується добровільно. Відділок у Фейргейвені більш сонний, ніж Донна звикла.

Однак сьогодні вона опинилася в пенсійному поселенні Куперс-Чейз. Те здавалося доволі невинним. Пишним, спокійним, погідним — а дорогою Донна помітила приємний паб, у якому могла б пообідати на шляху назад.

Тож нагоди взяти серійного вбивцю в мертвий захват, застрибнувши на ходу до його моторного човна, доведеться ще почекати.

— Безпека, — почала була Донна, а сама тим часом роздумувала, чи не зробити собі тату. Може, дельфіна на попереку? Чи то надто стереотипно? І чи буде боляче? Мабуть, що так, але вона офіцерка поліції чи хто? — Що ми маємо на увазі, коли говоримо «безпека»? Ну, думаю, що різні люди уявляють її по-різному...

У першому ряді хтось підняв руку. Такого зазвичай не бувало, але коли вже взялася... Бездоганно вбрана жінка за вісімдесят хотіла щось сказати.

— Люба, я гадаю, що зараз скажу за всіх: ми сподіваємося, що це не лекція про засувки на вікнах. — Жінка озирнулася навколо, вбираючи схвальне бурмотіння.

Наступним озвався джентльмен, загороджений ходунком у другому ряді.

— І не про посвідки — ми знаємо про посвідки. А ви справді з газової служби чи, може, грабіжник? Нам це ясно, запевняю вас.

І тоді говорити почали всі.

— Зараз уже немає газової служби. Вони тепер називаються «Центрика», — сказав чоловік у дуже гарному костюмі-трійці.

Чоловік, що сидів поруч із ним, у шортах, човганцях і футболці клубу «Вест Гем Юнайтед», скористався нагодою і тицьнув пальцем у невизначеному напрямку:

— А тут треба подякувати Тетчер, Ібрагіме. Колись вони належали нам.

— Ой, не підскакуй, Роне, — сказала гарно вбрана жінка. Тоді вона глянула на Донну й додала: — Перепрошую за Рона, — і повільно похитала головою.

Інші коментували далі.

— І який же злочинець не зможе підробити посвідку?

— А в мене катаракта. Мені покажи картку з бібліотеки, і я впущу кого завгодно.

— Вони зараз навіть не перевіряють лічильники. Усе в мережі.

— Правильно казати «у хмарі», любий.

— А я зрадів би грабіжникові. Було б добре мати гостя.

Запала коротенька тиша. Почулася атональна симфонія з писклявих звуків, бо одні додавали звуку в слухових апаратах, а інші їх вимикали. Жінка в передньому ряді знову взяла слово:

— Отож... до речі, мене звать Елізабет... не треба про гачки на вікнах і посвідки, будь ласка, і нам нема потреби нагадувати, щоб не називали пін-коди по телефону нігерійцям. Якщо зараз ще дозволено казати «нігерійці».

Донна де Фрейтас оговталася, але усвідомила, що вже не думає про обід в пабі чи татуювання — а думає про тренування в разі громадських заворушень, здобуте у славні часи в південному Лондоні.

— Про що тоді поговоримо? — спитала Донна. — У мене щонайменше сорок п'ять хвилин, інакше я не отримаю свій додатковий неробочий час.

— Про укорінений в поліції сексизм? — запропонувала Елізабет.

— Я б хотів поговорити про незаконне убивство Марка Даггана, яке санкціонував уряд...

— Ох, та сядь уже, Роне!

Розмова тривала з такою ж приємністю й злагодою, поки година не збігла, після чого Донні тепло подякували, показали знімки онуків і запросили залишитися на обід.

Отак вона й опинилася перед цим салатом у закладі, який на сторінках меню називав себе «сучасним концептуальним рестораном». За чверть дванадцята — це трохи зарано для її обіду, але відмовлятися від запрошення було б непоштиво. Вона помічає, що ті четверо, які її запросили, не тільки накинулися на повнокровний обід, а й відкрили до нього пляшку червоного вина.

— Донно, це було справді чудово, — каже Елізабет. — Нам страшенно сподобалося. — Елізабет дивиться на Донну, наче та вчителька, яку цілий рік боїшся до смерті, а тоді отримуєш у неї «відмінно» й вона плаче на твоєму випуску. Можливо, це через твідовий піджак.

— Яскравий інструктаж, Донно, — каже Рон. — Можна називати тебе Донною, сонце?

— Можете називати мене Донною, але сонцем, мабуть, не треба, — каже Донна.

— Дуже слушно, люба, — погоджується Рон. — Зрозуміло. Але ж та історія про українця, штраф за паркування й бензопилку, га? Та тобі ж треба з нею виступати в клубах — заробиш грошей. Я декого знаю, тож можу дати номер.

«А салат же смачний», — думає Донна. Така думка приходить до неї нечасто.

— Думаю, що з мене був би неперевершений контрабандист героїну. — Це Ібрагім, який раніше зауважив про «Центрику». — Це ж чиста логістика, правильно? І там часто треба точно зважувати на терезах, мені б це дуже подобалося. І в них же є машинки для рахування грошей. Усі сучасні гаджети. Ви колись ловили дилера героїну, констеблю де Фрейтас?

— Ні, — визнає Донна. — Але цей пункт є в моєму списку.

— Але ж я правильно кажу, що в них є машинки для рахування грошей? — питає Ібрагім.

— Так, звісно, — каже Донна.

— Чудово, — вдовольняється Ібрагім і одним духом допиває своє вино.

— Ми легко нудимося, — додає Елізабет, також докінчуючи свого келиха. — Порятуй нас боже від засувок на вікнах, жінко-констеблю де Фрейтас.

— Зараз уже кажуть просто «констебль», — виправляє Донна.

— Зрозуміло, — говорить Елізабет і стискає губи. — А що буде, якщо я все-таки й далі по-старому казатиму «жінка-констебль»? На мій арешт випишуть ордер?

— Ні, але я гірше про вас думатиму, — каже Донна. — Тому що казати по-новому простіше й ввічливіше щодо мене.

— Чорт! Шах і мат. Гарзд, — пристає на це Елізабет і розтискає губи.

— Дякую, — каже Донна.

— Вгадайте, скільки мені років, — пропонує Ібрагім.

Донна вагається. Ібрагім ходить у хорошому костюмі, має прекрасну шкіру. Чудово пахне. У нагрудній кишені — вибагливо складена хустинка. Волосся рідшає, але

ще не зникло. Черевця немає, підборіддя тільки одне. Але під усім цим... Гм-м-м. Донна дивиться на долоні Ібрагіма. Вони завжди видають правду.

— Вісімдесят? — наважується вона.

І бачить, як обвисають Ібрагімові вітрила.

— Точнісінько так, але на вигляд я молодший. Мені можна дати десь сімдесят чотири. Усі так кажуть. Мій секрет — пілатес.

— А у вас яка історія, Джойс? — питає Донна четверту особу із цієї групи — невисоку біловолосу жінку в лавандовій блузці й ліловому кардигані. Вона сидить і з ентузіазмом за всім спостерігає. Губи стулені, але очі ясні. Наче тиха пташечка, що завжди радо вітає проблиски сонячного світла.

— У мене? — каже Джойс. — У мене нема історії. Я була медсестрою, тоді мамою, а тоді знов медсестрою. Боюся, що й розказати нічого.

Елізабет коротко пирхає.

— Не давайте Джойс себе підманути, констеблю де Фрейтас. Вона з тих людей, які, скажімо так, завжди доводять справу до кінця.

— Я просто організована, — каже Джойс. — Тепер це не в моді. Якщо я кажу, що йду на зумбу, то я йду на зумбу. Я так звикла. З моєї родини значно цікавіша моя донька. Вона керує хедж-фондом — ви ж знаєте, що це таке?

— Не зовсім, — визнає Донна.

— Буває, — каже Джойс.

— Заняття із зумби зазвичай перед пілатесом, — вставляє Ібрагім. — Не люблю займатися обома. Це контр-інтуїтивно для основних груп м'язів.

Донну весь обід гризло одне питання:

— Я розумію, що ви всі живете в Куперс-Чейзі, але можна спитати, як ви четверо стали друзями?

— Друзями? — Елізабет начебто здивована. — Ой, люба, ми не друзі.

Рон хихотить.

— Господи, сонце, ми не друзі. Лізі, тобі долити?

Елізабет киває, Рон лє. Пішла друга пляшка. Чверть на першу.

Ібрагім погоджується.

— Не думаю, що «друзі» — це правильне слово. Ми б не збиралися разом просто заради товариства, у нас дуже різні інтереси. Рон мені подобається, але іноді з ним дуже важко.

Рон киває.

— Зі мною дуже важко.

— А в Елізабет неприємна манера розмовляти.

Елізабет киває.

— Боюся, що так і є. Я мало на кого одразу справляю гарне враження. Ще зі школи.

— Думаю, що Джойс мені подобається. Здається, вона нам усім подобається, — каже Ібрагім.

Елізабет і Рон знову погоджуються і кивають.

— Ох, дякую, — ніяковіє Джойс, ганяючи горошинки по тарілці. — От чого досі не винайшли плаский горох?

Донна намагається прояснити собі їхні слова.

— Якщо ви не друзі, то хто?

Донна бачить, як Джойс підводить очі й хитає головою до решти цієї незвичайної компанії.

— Ну, — каже Джойс, — по-перше, ми, звісно, друзі — просто до них усіх трохи повільно доходить. А по-друге, якщо цього не було зазначено, коли тебе запрошували, то це мій недогляд, констеблю де Фрейтас. Ми «Клуб убивств по четвергах».

У Елізабет від червоного вина поскляніли очі, Рон чуває татуювання — «Вест Гем», знов той футбольний

клуб — на шиї, а Ібрагім начищає вже й без того начищену запонку.

Ресторан навколо потроху заповнюється. Донна — не перша гостя Куперс-Чейза, яка думає, що це — не найгірше місце для життя. Вона була ладна вбити за келих вина та вільний день.

— А ще я щодня плаваю, — завершує Ібрагім. — Від цього шкіра пружна.

Що це за місце таке?